

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Episcopatul nostru la contele Apponyi.

Sâmbătă la orele 12 s'a prezentat Excelența Sa, Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit **Vasile Mangra**, însoțit de Preasfințiii Domni Episcopi: **Ioan I. Papp** al Aradului și **Dr. E. Miron Cristea** al Caransebeșului, la Excelența Sa, domnul ministru de culte și instrucțiune publică, contele **Apponyi Albert**, pentru a-i preda reprezentarea consistorului mitropolitan în chestia ordinațiunilor referitoare la pedagogiile și școalele noastre confesionale. Luând în primire reprezentarea consistorului mitropolitan al bisericii ortodoxe române din patrie, contele **Apponyi** și a expus punctul său de vedere, apoi a intrat în schimb de păreri cu Prelații noștri, luând parte la consfătuire și secretarul de stat **Toth Iános**. Rezultatul convorbirilor a fost acela, că s'a stabilit o perfectă armonie între domnul ministru și episcopatul bisericii noastre, și s'a ajuns la înțelegerea, că pedagogiile din Sibiu, Arad și Caransebeș să fie deschise la 1 Octombrie. Reprezentarea predată domnului ministru a fost de cuprinsul următor:

Nr. 322 și 381 M.
1917.

Excelenței Sale, domnului contele **Albert Apponyi**, consilier intim, ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică.

Referitor la ordinațiunea Excelenței Tale din 17 Iulie anul curent, numărul 100,891/VI b., adresată subscrisului arhiepiscop și mitropolit, în privința institutelor noastre pedagogice, aparținătoare jurisdicțiunii bisericii greco-orientale române, din prilejul purtării manifestate din partea mai multor preoți și învățători greco-orientali din partea ostică a patriei noastre, în legătură cu invasiunea armatei României vecine, — consistorul mitropolitan greco-oriental român, ca organ suprem administrativ al întregii provincii a bisericii greco-orientale române din patrie, în urma hotărârii aduse în ședința plenară ținută astăzi, înaintează cu toată stima reprezentarea următoare:

Consistorul mitropolitan stabilește, referitor la regretabilele întâmplări ivite, pe baza datelor scoase din intuițiunile și experiențele nemijlocite, că din date statistice, fără cunoașterea și aprecierea mai amănunțită a adevăratelor motive și împrejurări, nu pot fi susținute concluziile scoase de Excelența Ta, cu privire la institutele noastre pedagogice. Aceste întâmplări regretabile, provocate de împrejurări extraordinare, nu stau în nici o legătură cauzală cu direcția și educația spirituală din institutele noastre pedagogice.

Rătăcirile în cercul preoției și învățătoriei greco-orientale române, atinsă în mod nemijlocit de invasiune,

au fost parte urmările motivate ale influenței și intimidării, prin forță externă, exerciată asupra respectivilor, parte însă aparițiile stării turburate sufletești, prin ivirea surprinzătoare a unui eveniment extraordinar.

După legile eterne ale naturii, evenimente extraordinare nasc efecte extraordinare, cari nu pot fi preîntâmpinate ori împedecate.

Spre întărirea punctului său de vedere acest consistor mitropolitan se provoacă la următoarele fapte:

Profesorii aplicați la institutele noastre pedagogice, posed calificarea profesorală prescrisă de legile patriei noastre și toți și-au primit în școalele superioare din patrie calificarea profesorală.

Institutele noastre pedagogice, dintre cari cel din Sibiu și cel din Arad au o existență de peste un secol, au funcționat totdeauna sub supraveghierea și controla organelor de stat. Ba în afară de organele ordinare de stat, funcționarea lor de decenii e supravegheată și controlată de comisari speciali ministeriali. Iar în contra funcționării lor nici din partea inspectorilor regești de școale, sau a comisarilor ministeriali, dar nici din partea înaltului guvern, din punct de vedere de stat nu s'a ridicat excepție nici odată. Ba unul ori altul dintre institutele noastre pedagogice s'a împărțit și de specială recunoștință.

Un număr foarte însemnat de învățători, calificați la aceste institute pedagogice confesionale ale noastre, au fost aplicați parte la școale de stat, parte la școale comunale, unde funcționează spre mulțumirea autorităților supraveghetoare școlare ale statului. Avem apoi date autentice despre aceea, că învățători calificați la institutele noastre pedagogice, pe baza calificării lor, au primit aplicare mai înaltă de stat și își împlinesc datoria spre mulțumirea superiorității lor.

Sub lunga durată a actualului război groaznic, mulți profesori de ai noștri, dela școalele medii și pedagogii, și mulți învățători de ai noștri, au murit moarte eroică pentru patrie și tron. Cea mai mare parte a învățătorilor noștri poporali apoi își împlinesc și acuma, pe diferitele câmpuri de luptă, datorința față de patrie și tron cu statornică credință și alipire.

Credincioșii bisericii noastre, mai multe sute de mii, cari în apărarea tronului și a patriei luptă la diferitele fronturi cu statornicie ce trece peste puterile omenești, cu admirabilă vâjioșie și cu o vitejie recunoscută dela locurile competente în mai multe rânduri, au primit în cea mai mare parte a lor educație elementară și direcție spirituală în școalele noastre populare confesionale, conduse de învățători poporali confesionali, calificați la in-

stitutele pedagogice confesionale. Asupra îndrumării spirituale se pot scoate concluzii, în mod motivat, nu din singuratic cazuri sporadice și condamnabile de rătăcire, ci din atitudinea credincioșilor noștri de mai multe sute de mii, instruiți și direcționați spiritualmente de învățătorii noștri poporali confesionali, și cari luptă pe diferitele câmpuri de război cu eroică statornicie, credință și rezoluție. Iar asupra acestora, ar avea efect deprimător pecetea spiritului nepatriotic!

După expunerea celor de sus, declară consistorul mitropolitan, că nu are nimica de excepționat în contra înăsprii supravegherii și controlului de stat, bazată pe legile existente și exerciată în cadrele acestora; ba doare chiar, ca controla de stat să se exercite fără părtinire cât se poate de strict. Dar consistorul mitropolitan ridică din vreme protest în contra oricărei alte dispozițiuni de stat și inovații, luate în vedere din partea înaltului guvern, în contrast cu legile noastre pozitive și cu autonomia noastră bisericească, dacă se trece peste marginile stabilite de legile noastre pentru supraveghierea și controla statului, în special în contra numirii de profesori speciali, pusă în vedere pentru propunerea obiectelor singuratic, fiindcă aceasta s'ar împotrivi dispozițiilor clare din articolul de lege 38 din 1868 și ar vătăma greu autonomia noastră bisericească, garantată în articolul de lege 9 dela 1868.

În fine, cu considerare la faptul, că dispozițiile contemplate pentru înăsprirea supravegherii și controlului de stat, pot fi inaugurate fără împedecarea instrucției regulate, în cursul anului școlar, — rugăm cu toată stima pe Excelența Voastră, să binevoiască a-și da învoirea, ca în institutele noastre pedagogice confesionale de sub jurisdicțiunea bisericii greco-orientale române din patrie, anul școlar 1917/18 să poată fi deschis cât mai curând și instrucția regulată să se poată face în ele.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului mitropolitan al bisericii greco-orientale române, ținută în 4 Septembrie 1917.

Vasile Mangra m. p.,
Arhiepiscop și Mitropolit, ca președinte.

Nicolau Zigre m. p.,
secretar mitropolitan.

Un nou ordin preînalt. Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru Carol, a dat următorul ordin preînalt: «Războiul lung și greu a impus sarcini grele tuturor cetățenilor de stat. Pentru a fi cruțate în viitor, după posibilitate, familiile celor mai greu atinse de ulterioare lovituri, odonez, ca persoanele militare, mai jos numite, dela trupele luptătoare, întrucât nu aparțin statului de vocațiune, să fie întrebuințate la armata din campanie în astfel de posturi de serviciu, sistematizate pentru cei apți, spre a face serviciu la front, în cari nu sunt expuse neconștientului influențe dăunătoare, anume: 1. *Singurul fiu rămas încă în vreo familie*, din care au căzut deja doi sau mai mulți fii, ori au murit în urma vunerării în cursul serviciului de război, sau

în urma strapațelor în război, ori a boalei contractate în cursul serviciului de război.
2. *Tata al celor șase ori mai mulți copii necăpătuți*, de cari el are să se îngrijească. Reichenau, 11 Septembrie 1917. Carol, m. p.»

Statul ca formă de viață.

După Rudolf Kjellén, prof. un. în Uppsala (Svedia).
(Urmare).

Principiul de naționalitate operează în praxă în două moduri deosebite: ca putere centrifugală, acolo, unde mai multe națiuni oftează după libertate în același stat, și ca putere centripetală, acolo, unde state deosebite de aceeași națiune își doresc unirea. În dosul năzuințelor de libertate ale popoarelor din Balcani se manifestă deci aceeași putere, ca în dosul luptelor de unitate ale Italiei și ale Germaniei. În mic o vedem și în reînțoarcerea provinciei Holstein (și a Elsaței) la Germania, precum și în reîncorporarea Rumeliei de ost la Bulgaria. De fapt ea e de aflat aproape în dosul fiecărei modificări de graniță, întâmplată în cursul celor cincizeci de ani din urmă pe harta Europei. Nu trebuie să ne mirăm deci, dacă o idee, care în politica internațională a fost capabilă de astfel de fapte mari, e considerată ca arbor de adăpost. De aceea și antanta, când se întrunește în scopul stabilirii programului de pace, declaratul motiv principal al ei e ideea de naționalitate, — noua Europă să fie clădită acum cu totul pe principiul dreptului popoarelor, pe unitate și libertate!

Cu toate acestea, lipsește mult până la executarea deplină a ideii acesteia. Dacă luăm în privire mai minuțioasă harta Europei dela izbucnirea războiului, vom afla pe ea trei forme deosebite de păcătuire în contra ideii: a) Unitate fără libertate, ca la cehii din Austria și la irlandezii din Anglia; b) Libertate fără unitate, ca la Italia și compatrioții ei, cari locuiesc în Austria și Elveția, apoi la România, cu cei de o seminție din Ungaria și din Rusia, și la Sârbia și compatrioții ei din Austro-Ungaria; c) Nici libertate, nici unitate, ca la cei 33 milioane de ucraineni din Rusia și Austro-Ungaria, la cei 20 milioane de poloni din Rusia, Austro-Ungaria și Germania. Dar în toate punctele acestea a avut și politica practică să țină cont de multe conflicte, mai mult ori mai puțin maligne. Așa stă în legătură imbulzirea «iredentismului» italian spre Trient și Triest cu cea a Sârbiei spre Bosnia și Hertegovina, cu a României spre Ardeal, cu a Bulgariei spre Macedonia, etc., iar în dosul conjurațiilor irlandezilor și ale cehilor în contra unității statelor lor e de aflat acelaș secret, ca în dosul visurilor de libertate ale polonilor și ucrainenilor. Păcatele în contra principiului de naționalitate se dovedesc deci a fi, după cum arată experiența în fiecare zi, rane deschise ale sistemului de stat, la fel cu păcatele săvârșite în contra naturii. Prin-

ciplul nu poate fi nici dat la o parte, nici mituit. Ca imperative e mai puțin accesibil pentru politica rațională, decât oricare altul, dar el stă tot așa în fața bărbaților de stat din țări cu chestia «nerezolvată», ca în fața eroilor pentru libertate a națiunilor, cari trăiesc sub forța și supraveghierea altor națiuni.

Puterea acestei pretensiuni ni se va învedera prin o singură nominare. Principiul de naționalitate nu e nici mai mult și nici mai puțin, decât *principiul personalității*, în aplicarea acestuia asupra personalității naționale, cu adevărul său etern și cu vecinica sa delimitare. În lumină pe neașteptate de scilpicioasă vedem deja aici, că e faptul aceluiași spirit, ca de ex. reclamarea dreptului electoral universal la națiuni. Puterea aceasta mare iasă din același izvor. Valoarea națională vrea să ajungă și în privința politică și socială la dreptul ei pe o scenă mai mare, întocmai ca valoarea de om a individului pe scenă mai mică.

Acum putem apoi să înțelegem, că principiul de naționalitate a întâmpinat rezistență din anumite părți, cu cari și acum are de luptat. Ca acțiune conștientă se manifestă reacțiunea aceasta în apariții de ale politice de guvernare, ca rusificare, maghiarizare, germanizare, cari toate se îndreaptă, în numele naționalității dominante și deci și în numele loialității, în contra unei minorități streine și toate urmăresc scopul, de a desăvârși cu forța unitatea națională, în contul ideei de naționalitate a elementelor icuite. Aflăm deci și pe Germania pe această arenă de război, după ce ea, în numele acelei mari idei, a rezolvat problema unității proprii, și vedem pe marele bărbat de stat, care la opera unirii a fost omul națiunii, în fruntea celei mai pregnante reacțiuni cu privire la principiul de naționalitate! (În contra polonilor din est). Că Austria încă trebuie să fie părtașă la această reacțiune, deși cu alte mijloace, e numai efectul clar al boldului de conservare proprie a statului acestuia. Acolo, unde loialitatea nu e purtată de națiune, ideea de naționalitate înseamnă în mod automatic descompunerea internă.

Nu putem să nu vedem o consonanță între politica aceasta practică și doctrinele nouă de stat, cari în mod pozitiv reagează în contra principiului de naționalitate. Nu mai sunt acestea voci amuțite din zilele regimului de ansienitate și ale revoluției, ci sunt

cele mai mari autorități ale vremii noastre, acum mai ales din Germania și Austro-Ungaria. Astfel Treitschke vede în principiul nostru o abstracție goală a dreptului natural. Ratzel un pas făcut îndărăt. Kirchhoff numește statele sănătoase comunități reale de interese, iar nu state etnologice naționale. Lozinca lui Meinecke e aceasta: legăturile statului trebuie să stea deasupra legăturilor poporului; iar Sieger dă preferință statului de naționalități, compus din mai multe națiuni, ca «itinerar pentru un viitor mai bun» față de statul curat național. S'a mers atât de departe, încât războiul mondial a fost salutat ca eliberator, așteptându-se dela el să pună capăt ideei naționale și de rassă, ca forță alcătuitoare de stat. (Petthoff). În general aflăm punctul acesta de vedere un anumit ecou special la partidele din dreapta, pe lângă viua accentuare a puterii de stat, pe când stânga modernă se pune categoric pe partea ideei, în întreaga ei curățenie. (În Germania).

(Va urma).

Chestia pedagogilor noastre în dietă.

Două ședințe a ținut dieta țării noastre săptămâna trecută, Mercuri și Joi, și în ambele a fost vorba despre cunoscutele ordinațiuni ale contelui *Albert Apponyi*, ministrul de culte și instrucțiune publică al țării, referitoare la pedagogiile și școlile românești din patrie. A atins mai întâi domnul prim-ministru *Wekerle* chestia aceasta, în vorbirea sa de inaugurare, apoi a vorbit despre măsurile luate din partea ministrului *Apponyi* contele *Stefan Tisza* și deputatul naționalist român *Dr. Stefan C. Pop*, iar în ședința de Joi a dietei a dat lămuriri însuși contelui *Apponyi* despre aceea ce a făcut și intenționează să facă privitor la pedagogiile și școlile românești dela noi. Dăm pe rând tot ce s'a spus în dietă în chestia aceasta. Domnul prim-ministru *Wekerle* a declarat următoarele:

«Remarc asemenea în mod special și chestia educării poporului, pentru aceea, pentru că dispozițiuni de ale stimului meu amic, ale contelui *Albert Apponyi* (aclamări vii) cari erau prea motivate și n'au suferit amănare, au provocat îngrijorări în mai multe părți. Suntem toți în clar cu aceea, că instruirea poporului și educarea poporului avem să o dezvoltăm mai cu grabă și în mod mai practic, și că statul, și dacă ia parte în măsură mai abundentă la dezvoltarea aceasta, nu poate detrage confesiunilor și comunelor libertatea învățământului, chiar și din motive financiare. Trebuie să fim însă în clar și cu aceea, că trebuie să facem să fie mai nemijlocită și mai

eficace chiar și supraveghierea de stat, atât din punctul de vedere al rezultatului instrucției și al educării naționale, cât și din al apărării ideei de stat unitar. Nime nu poate aici să se gândească la o maghiarizare cu forța. Cu toată obligativitatea instruirii în limba maghiară, pot să spun, că statul oferă cetățenilor aparținători națiunii politice ungare, dar de limbă nemaghiară, numai posibilitatea, de ași însuși limba maghiară, în interesul propriu, pentru că prin aceasta să se facă accesibile pentru fiecare cetățean instituțiunile statului și folosirea lor, fiind aci indispensabilă cunoașterea limbei de stat (Aprobări vii în stânga). În nici un stat din lume nu domnește libertatea limbei în așa măsură, care să samene celei dela noi. De altă parte, și tocmai de aceea, trebuie să facem, ca supraveghierea să fie mai eficientă, ca anumite școli și institutele legate de ele să nu devină cuiburi de direcții dușmane statului, ci se sădească ideea statului unitar în sufletul poporului întreg.

Dispozițiunile noastre referitoare la acest obiect nu poartă caracterul stigmatizării ori al pedepsirii, pentru că deși într-o parte a țării s'au arătat mai des aparițiile clătinării credinței de stat și acolo ni s'a impus datorința unei contraacțiuni, recunoaștem totuși cu mulțămire, că în lupta pe care o purtăm acum, toate naționalitățile noastre au purtat cu noi împreună suferințele noastre, au participat cu zel plin de jertfă de sine la apărarea patriei, și au contribuit cu eroii lor la înfăptuirea gloriei noastre naționale. Dar tocmai interesul patriei acesteia în comun apărare cere, ca noi să nu primim cu înstrăinare dispozițiunile ulterioare ce sunt de luat pentru asigurarea ei, să nu le criticăm, ci să le împlinim cu liniștire (Aplauze vii în stânga și în stânga estremă). Principii și adevăruri mari nu ajunge să fie pronunțate numai cu glas tare, ci trebuie să fie și executate în viața practică. Principii și adevăruri, sune ele oricât de frumoase, cântăresc în politică numai atât, cât în realitate a putut să fie plasat din ele».

Contele *Stefan Tisza* a spus în chestia aceasta următoarele:

«Și cu espunerile ministrului-preșident asupra chestiei școlare pot să mă declar de acord. Imediat după invasiunea română am reprezentat pe temeiul experiențelor câștigate, încă la locul cu răspundere, de repetiții convingerea, ca punct de vedere al guvernării, că instituțiile confesionale de învățământ, în prima linie teologiile și pedagogiile, de aci încolo vor fi a se supune unei controle mai eficiente de stat, decât până acum. (Aprobări în dreapta). În amănunte nu aș vrea să intru acum. Mai târziu, când va fi vorba despre lucrurile acestora, vor fi la loc anumite observații critice asupra metodei urmate de ministrul de instrucție. Eu gândesc, că scopul putea fi atins și cu o mai mică platformă de frecare. Aflu apoi și o manciat în dispozițiunile ministrului. Ele se refer numai la pedagogii și lasă neatins teologiile. Importantele puncte de vedere politice naționale, cari reclamă intervenția statului, vor fi în măsură și mai potențată de observat pe terenul educării

preoției, fiindcă efectul pe care-l poate exercita preoția asupra sufletelor credincioșilor, e neasemănat mai mare decât al învățătoriei. Situația în privința aceasta e astăzi favorabilă. Afacerile bisericii greco-orientale sârbesti se află într'un stadiu de tranziție. O revizuire a legii dela 1868 ar oferi prilejul de a deslega chestia aceasta, cu deplina respectare a granițelor îndreptățite ale autonomiei bisericești, astfel, ca punctele de vedere de stat ungare să primească deplină valoare. Și tot așa și cu biserica română. Experiențele făcute cu ocaziunea invasiunii române trebuie să umplă de consternare și pe factorii români cu gândire patriotică, anume, pe conștienți și responsabili conducători ai bisericii greco-orientale române, și când chestia aceasta va fi prinsă de guvernul maghiar la loc potrivit și în mod potrivit, se vor putea crea, spre generală liniștire, garanțele necesare pentru politica națională maghiară».

Vorbirea domnului deputat *Dr. Stefan C. Pop* sperăm a o putea da în întregime. Trecem deci la declarațiile contelui *Apponyi*, ministrul de culte și instrucțiune publică, făcute în ședința de Joi a dietei. A spus următoarele:

«Discuția acum încheiată a avut două momente, cari cu privire la portofoliul administrat de mine mă silesc să iau cuvântul. Înțeleg declarațiile domnului deputat *Dr. Stefan C. Pop* și conte *Stefan Tisza*. Domnul *Cicio-Pop* a dificultat dispozițiile mele, pe cari le-am luat în cadrele resortului meu, mai ales la granițe, pentru necondiționata asigurare a credinței de stat în școli. A numit călcare de lege din partea mea dispozițiile de controlă, puse în vedere în privința anumitelor pedagogii, și despre cari eu am făcut comunicare confidențială mai înainte autorităților supreme bisericești. Mi-a imputat apoi și espectorări, cu privire la românimea din patrie, pe cari eu nu le-am făcut. Dacă domnul deputat afirmă, că eu am trecut peste marginile articolului de lege 38 dela 1868, — incorectitatea afirmării sale eu aici n'aș putea să o dovedesc pe deplin, decât numai atunci, când ași avea timp să presint casei dispozițiunile referitoare la acest obiect, în întregime lor. Acestea se va întâmpla în sesiunea de toamnă. Deocamdată chestia se află în stadiul acela, ca pertractez cu autoritățile supreme bisericești, și n'ar fi consult, să se aducă pertractările acestea încă acum la cunoștința publicității.

Cu toate acestea, vreau să mărturisesc pe față, că intenționez să fac ce e necesar, pe baza înțelegerii armonice, dar la tot cazul să fac. (Aprobări vii). Sper însă, că vom afla înțelegerea. Dacă voi vedea însă, că nu-mi ajung scopul și clătinarea credinței de stat, mai ales la granițe, nu o pot delatura, fiind legile insuficiente, mă voi adresa legistaturii (Aprobări vii).

Pe lângă toate contrastele esistente în casa aceasta, sunt totuși conștins, că voi putea convinge onorata casă despre necesitatea anumitelor dispozițiuni. Trebuie să protestez, că eu aș fi întreprins atac

FOIȘOARA.

Valoarea vieții.

Acum, când viața omenească e atât de ieftină, încât cu miile se stâng, la diferitele fronturi, viețile tinere și pline de speranță, e actuală întrebarea, că oare valoarea vieții care e? Are ea peste tot vre-o valoare și cine sau ce îi dă valoarea? Se cuprinde oare valoarea vieții în popularitate, în plăceri, în foloasele câștigate? La aceste întrebări cetim într-o foaie străină răspunsurile următoare:

Popularitatea e numai lumină; ea arată ce este în om, fără ca să-i dea ceva, fie și numai o schintea, ori un grăunte; din contră, de multeori, ia din aceea ce omul are. Popularitatea e la om apendice, și nici odată calitate. Omul cu adevărat mare, nu umblă după popularitate; din dosul operilor sale nu privește cu temere spre noi, căutând să ne câștige aprobarea, ci rămâne între valorile sale interne, de unde se pare că ne zice: «Primiți-mă, ori respingeți-mă, îmi este tot una; eu aici sunt, ca un fapt solid și nu neînsemnat al atotputerniciei». Omul mare e totdeauna singur. Mărima sa atunci se arată, când e avizat la forțele proprii și rămâne singur. Aceea ce face omul cu alții împreună, nu cade în favorul lui. Numai aceea ce face omul singur este meritul său.

Plăcerea încă e pentru om numai apendice subiectiv, care arată câte odată valoarea vieții, dar nu dă vieții valoare, pentru că nu poate să dea vieții valoare și nici nu o poate cântări. Bucuria e numai semnul valorii, nu valoarea însăși,

ori baza valorii. Scopul vieții omenești e desăvârșirea, realizarea valorilor. Fericirea nu e valoarea vieții, ci numai însoțitoarea, răsplata meritată a valorii vieții. Omul cel adevărat nu umblă după răsplată, nu năzuiește spre fericire, ci mereu spre desăvârșire. Formându-se pe sine însuși, subordonându-și viața domniei obligatoare a idealului, poate să ajungă și la fericire, dar scopul său principal nu e fericirea. Nu e vrednic de numele său binele acela, care se face numai pentru răsplată! Omul, care numai din interes e cinstit, nu are onestitate în inima sa. Fericirea e deci răsplată numai, nu e scop. Nu pentru aceea are viața valoare, pentru că e fericită, ci e fericită pe urma valorii ce o are. În fiecare om adevărat trebuie să fie o parte, fie cât de mică, din spiritul care caracterizează pe oamenii cu adevărat mari, o parte din acea sfântă tristețe, din acea specială neliniște, din adâncă și sublimă melancolie, care e particularitatea sufletelor năzuitoare în mod neîntrerupt spre înălțimile vecinice.

Dacă popularitatea și fericirea nu dă valoarea vieții, poate că îi dau valoare foloasele pe cari le are viața?

Folosul e numai o formă, e forma experimentată a vreunui efect, dar valoarea nu depinde dela formă, ci dela cuprinsul aflător în ea. Dacă nu căutăm să stabilim valoarea lucrurilor, nu putem înțelege nici valoarea adevărată a vieții, și nici nu o putem stabili. Valoarea dă vieții numai acela, care o trăiește. Pentru noi numai aceea are valoare, în ce turnăm noi valoarea în cursul creării. Obiectului îi dă valoare cel ce creiază obiectul, și privitorul descopere valoarea în obiect. Stabilirea valorii tre-

bue să se facă pe urma creării, căci numai așa poate fi stabilit izvorul, din care iese valoarea. Celce află acest izvor, poate să spună, că viața sa are valoare. Căci valoarea omului e aceea, de a ști crea. Cea mai simplă alcătuire a spiritului creator, are o valoare neînsemnat mai mare decât produsele cele mai îngrijite ale mâinei industriale, pentru că pe acestea le gătește puterea fizică, pe care o are și furnica și albina, pe când cea dintâi iasă din o putere creatoare, pe care omul o împarte numai cu Dumnezeu.

Societatea încă e o alcătuire individuală, și e creată de împletirea efluxului unor suflete cu al altora. Terenele stabile ale acestui curent sufletesc dător de viață le avem înaintea noastră în garanțiile instituționale ale direcțiilor formate de alcătuire, dar toate își primesc viața dela conștiințele voioșe ale individului. Societate, cultură, progres, toate acestea sunt lucruri abstracte. Realitatea dătoare de viață e individul, sufletul alcătuitor și provocător de prefaceri. Să ne năzuim deci și să dezvoltăm în individ înțelegința, care se valorează pe sine, pentru că fiecare suflare a ei să se împletească nu numai în formă de reflex inevitabil în mreaja comună, ci să toarne în aceasta și cuprins valoros.

Valoarea omului nu depinde dela aceea, că ce foloase îi aduce lui viața, pentru că poate să-i aducă foloase și cu punerea în mișcare a unor coarde foarte inferioare, ci dela aceea, cât valorează izvorul în sine, din care izvoresc faptele sale, adică: ce calitate are individualitatea sa? Nici societatea nu o putem prețui după aceea, că spre ce fel de lozince democratice are înclinare, câte milioane împarte ca

milă între săraci, ci după aceea, că ce înțelegință superioară știe să producă, să desvolte și să generalizeze, și că întru cât poate să facă servicii vieții spirituale și poate asigura condițiile conservării și valorării neștirbite a perfecte valorii de sine?

Omul care se stimează pe sine, evită târgueala, iar prefacerile clătinătoare și trecute prin schimbări grabnice ale vieții politice și necesare le urmărește numai ca privitor, fără a intra și el în șirul celor cu rol de durată momentană și de mică valoare, ori în serviciul ideilor acestora. Omul care își înțelege valoarea, e liber apoi, pentru că adevărata libertate reșede în aceea, că știm să ne desfacem de domniile cei falși și să ne închinăm numai domnului adevărat. Da, omul acela are valoarea cea mai mare, care și-a asigurat posesiunea conștientă a cuprinsului nemărginit al spiritului său propriu, care a creat posibilitățile formațiunii spirituale, iar legile voioșiei sale le regulează după serviciile ce sunt de făcut gândirilor vecinului Dumnezeu. Numai omul acela e cu adevărat liber, a cărui minte nu stă în război cu poftele, care recunoaște și de ființă a sa numai spiritul universal, și care recunoscând ideea divină a scopului său, se jertfește pe sine în întregime, punându-se în serviciul valorii absolute. Să ne formăm deci noi înșine pe noi cât se poate de bine; să ridicăm la valoare forța creatoare, care e adevărata realitate a existenței noastre. Asta ne va face liberi, asta va da valoare eternă vieții noastre și asta înlesnește celor năzuitori purtarea sarcinei, a greutăților sublime, suportate de fiii lui Dumnezeu, cari merg spre casă!

asupra româniei din patrie. Mi s'ar fi prezentat date statistice, afirmative nerăsturnabile, despre spiritul nepatriotic din preparandiile naționaliste și eu aș fi afirmat, că învățătorii, cari își fac studiile în spiritul acesta, învenineză, când instru-ează ei înșiși, spiritul la sute de mii de tineri. În contra acestora se apără domnul deputat. Ei bine, se apără domnul deputat în contra espresiunilor și espunerilor de cari singur s'a folosit, și făcea cu mult mai înțelept lucru, dacă nu făcea amintire despre ele. Despre părerile mele nu putea să aibă cunoștință, decât numai din actele confidențiale, pe cari le-am adresat autorităților supreme bisericești române de ambele confesiuni. În aceste acte confidențiale nu va afla espresiuni, cari stigmatizează întreaga românie din Ungaria și toate pedagogiile române din țară. În schimb, și aceasta nu eu o spun, ci a spus-o fostul ministru-president, s'au observat cu ocazia invasiunii române la o parte a inteligenței române, și anume, ceea ce ne interesează mai mult în cazul acesta, la cler și la învățătorime, simptomele clatinării credinței de stat atât de des, că au reclamat o puternică contraacțiune.

Acțiunea mea nu are alt scop, decât să vin întru ajutor autorității supreme bisericești, cu privire la întărirea credinței de stat, când ea singură, pe lângă cea mai mare bunăvoință, în urma raporturilor grele, nu și-ar putea rezolva problema, și anume cu întreaga influență a statului. Dacă autoritățile amintite vreau să-și împlinească în mod cinstit chemarea, trebuie să primească cu mulțămire ajutorul oferit. (Aprobări vii).

În legătură cu acestea, am să mă ocup încă și cu contele Stefan Tisza, care, e drept, că nu spre surprinderea mea, ci spre mulțumirea mea și spre bucuria mea, a spus, că aprobă dispozițiile mele, puse la cale în scopul contemplant, pe cari publicul le cunoaște numai în trăsături generale, dar a adăugat, că ar putea ridica excepții cu privire la metodă, și că scopul putea să fie ajuns și cu mai puține frecări. Dar asupra platformelor de frecare, existente, ori cari vor fi create, nici nu se poate vorbi, pentru că suntem încă la începutul acțiunii. Onorata casă se va fi convins din aceea ce am avut onoare a espune tocmai acum, că vreau să ating cu orice preț și în tot cazul, dacă se cere, chiar și cu prețul frecărilor, scopul urmărit, pe un preț minimal de frecări. Peste tot îmi permit a declara, că bucuos învăț și mă las să fiu instruit. Sigur, că pot mult să învăț și dela stimatul deputat coleg, domnul conte Stefan Tisza; dar pe terenul evitării frecărilor, nu sunt dispus să învăț dela el. (Ilaritate și aplauze).

De altcum, aceea ce pot spune astăzi despre asigurarea credinței de stat în părțile dela graniță ale țării, pot se mai întregesc încă cu aceea, că anumita man-citate, stabilită de contele Tisza, când a spus, că nu vede până acum nici o urmă a estinderii acțiunii mele și asupra teologiilor, există până acum. Dar asta nu înseamnă, la nici un caz, că n'as vrea să mă ocup și cu partea aceasta a chestiei. Va concede însă domnul deputat, că mă mișc pe un teren îndoit de delicat, când pentru asigurarea punctelor de vedere ale statului, voesc să mă amestec în educația preoților. Se cere aci cea mai mare precauțiune și e mai bine, dacă eu, în scopul evitării oricărui pas pripit, pășesc cu căteva săptămâni mai târziu pe terenul inițiativei, decât dacă prin vreun pas pripit aș duce la cușit întreaga chestie și aș face se fie imposibilă rezolvarea ei.

Repet, că aceste cadre principiale voeam încă acum să le arăt opiniei publice a țării, pentru a informa publicul față de toate svonurile și sgomotele. Sgomotul nu mă va răpi, pe calea pe care am apucat, nici de necesara rezoluție, nici de necesara calmitate. Nimic nu stă mai departe pe mine, decât lupta în contra vreunei confesiuni, în contra vreunui cetățean de al naționalităților, pentru limba, ori rassa sa.

Stând pe bazele tradițiilor maghiare, la cari s'a provocat domnul ministru-president în vorbirea de program rostită în numele guvernului, între cadrele mari în cari s'a mișcat politica maghiară de naționalitate dela crearea acestui stat și cari încunjură astfel temelile neschimbate ale politicii naționale maghiare, după aceea națiunea maghiară pe bazele acestea s'a dezvoltat și fiindcă fiecare ființă numai pe bazele acestea poate primi condițiile dezvoltării sale ulterioare: vreau, ca nimic să nu se schimbe din cadrele aceste mari, tocmai acolo, unde reclam în măsură mai mare influența statului, unde trebuie să largesc terenul instrucției de stat, căci numai aceasta oferă garanța necondiționată a asigurării credinței de stat, acordând atât de mari concesiuni instrucției în limba maternă a populațiunii, ca să vadă și să simtă întreg poporul, că aici nu poate să fie vorba despre război în contra popo-

lului, în contra rassei și limbei sale, ori în contra însușirilor confesionale, ci că eu voesc numai să ajut, ca poporul acesta să fie apărat în contra oricărei infectări. Astfel se fie apoi conservat în spiritul credinței de stat, în care poate numai se prosperizeze. (Aprobări și aplauze). Eu nu am alt dușman, decât pe dușmanul statului național ungar. Egală iubire și stimă de drept vreau să aduc tuturor cetățenilor țării acesteia, fără deosebire de naționalitate și confesiune. Dar am fost, sunt și voi fi dușman neîmpăcat al atentatelor asupra credinței de stat, și câtă vreme voi fi în posesiunea și numai a unui atom de putere publică, voi întrebuița puterea aceasta pentru combaterea energică a fiecărui dușman al unității statului național ungar. Tocmai acum, când în direcție democratică facem un pas mare înainte, are educația cetățenilor de stat o importanță îndoită și trebuie să grijim, ca fiecare membru al acestui popor, chemat se iee parte la exercicierea drepturilor naționale, să fie pătruns de spirit național. Eu nu pretind dela pedagogii numai aceea, ca să nu crească trădători de patrie, ci și aceea, să crească învățători, cărora li se poate încredința în toată liniștea educarea cetățenească a copiilor. (Aprobări vii și aplauze).

REVISTĂ POLITICĂ.

Rusia. Sprijinit de *soviet* — consiliul muncitoresc și soldătesc — și de partea covârșitoare a armatei rusești, *Kerenski* a izbutit în sfârșit să iasă învingător și să înăbușească revolta lui *Cornilov*. După comunicatele guvernului, generalul *Cornilov* și mai mulți aderenți ai săi sânt arestați.

O nouă proclamație a guvernului provizor spune următoarele: *Revolta generalului Cornilov este înfrântă, cu toate acestea libertatea Rusiei este amenințată cu primejdie de moarte. Având în vedere că țara simte trebuința d'a-i se satori forma de guvernament, și că ideea de republică a întâmpinat însuflețire unanimă, guvernul provizor declară următoarele: Forma de stăpânire politică a Rusiei este republică, și Rusia se proclamă stat republican.* Guvernul actual predă întreagă puterea sa unui directoriu compus din *cinci miniștri*, în fruntea căruia stă prezidentul consiliului de miniștri (*Kerenski*). Problema principală a guvernului provizor este restabilirea ordinei în stat și a capabilității de luptă în armată. În acest scop guvernul are să se întregască cu membri din toate elementele, care pun interesele veșnice ale patriei d'asupra intereselor particulare și de partid.

În aceeași vreme vine și știrea din Rusia, că dorul de pace al țării earăși se întărește. Se crede, că un *congres democratic*, întrunit cât mai curând la Petrograd, va hotărâ definitiv și soarta republicei nouă, și problema păcii.

Guvern național polon.

Două manifeste, unul al monarhului nostru Carol, altul al împăratului german Wilhelm, aduc polonilor constituția, ce li s'a promis înainte cu un an. Vremea războinică de astăzi, se zice în proclamațiile domnitorilor, nu permite, ca în capitala Poloniei să-și facă intrarea un nou rege, nici ca reprezentanța poporului, alcătuită pe baze democratice, să se întrunească în Varșovia. De aceea se decretează prin o *patentă* din 12 Septemvrie 1917, ca puterea de stat a regatului polon să treacă — până la venirea în fruntea țării a unui rege sau regent — în mâinile unui consiliu de guvern, stător din trei membri, numiți de suveranii puterilor centrale. Consiliul de guvern, în conțelegere cu consiliul de stat, îndeplinește puterea legiuitoare și numește ministeriul responsabil. Afacerile externe, cât timp durează războiul, rămân, de sine înțeles, în mâna puterilor centrale. Dar jurisdicțiunea și administrația publică se încredințează judecătorilor și autorităților polone.

Acesta este cuprinsul patentei din 12 Septemvrie a. c., care stă în legătură cu manifestele cunoscute din 5 Noemvrie 1916.

Polonia este locuită nu numai de poloni, ci și de alte naționalități, care așteaptă acum dela noua stăpânire: îndreptățiri egale, drepturi civile, respectarea particularităților culturale, de limbă și naționalitate, cum se pre-tinde în veacul, care pregătește domnia ideilor democratice la toate popoarele. *O formă de stat, care își nedreptățește cetățenii, este ca oul: se sparge mai curând, sau mai târziu, dar de sigur. Vor înțelege oare polonii adevărul acesta?*

Războiul.

17 Septemvrie n.

La frontul dela *ost*, în Albania și în Macedonia, n'au fost evenimente mai însemnate. La frontul *italian*, peste zi lupte vii de artilerie, iar spre seară dușmanul a atacat de trei ori fără rezultat, la sud dela Podlesce. Pe coasta nordvestică a muntelui San Gabriele detașamente de honvezi au intrat în șanțuri dușmane și au făcut prizonieri, luând și câteva mitraliere. Frontul dela *vest*. În Flandria focul de artilerie s'a potențat. Infanteria nu a atacat. S'au întâmplat numai ciocniri locale. La nordost dela Arras englezii au intrat în linia de apărare germană, dar au fost alungați prin contraatac. La St. Quentin atacuri engleze au fost respinse. Francezii încă au desvoltat activitate mare artileristică. În ciocnirile de recunoaștere au pierdut mai mulți prizonieri. În luptele aeriene dușmanii au pierdut 16 aeroplan.

18 Septemvrie n.

La frontul dela *ost* dușmanul a desvoltat activitate mai mare decât în trecut, pe la Luck, Sbrut, în munții dela Kézdivásárhely, apoi la Varnița și la Muncelu, unde au atacat românii în mai multe rânduri, fără succes. La frontul *italian* încercările de înaintare ale dușmanului pe platoul dela Bainsizza au fost impedeate. La frontul dela *vest* atacurile trupelor engleze, pe unele locuri foarte vehemente, au fost respinse de nemți aproape pretutindenea. Luptele purtate în contra francezilor au luat desvoltare favorabilă pentru nemți, cari au făcut prizonieri.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători de Vineri, Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, numărul proximal ziarului nostru apare Marți înainte de amiază.

Schimbare în ministeriul de finanțe. Ministrul de finanțe *Dr. Gustav Gratz* a fost dispensat, la cererea proprie, din postul de ministru de finanțe ungar, și pe lângă conferirea demnității de consilier intim al Majestății Sale, Monarhului, a fost poftit să și ocupe de nou postul de mai înainte în ministeriul de externe. Conducere a ministeriului de finanțe a primit-o, în mod provizoriu, domnul ministru president *Wekerle*.

Pro Transsylvania. Cântăreața de cameră, doamna *Veturia Triteanu*, acompăniată de orchestra muzicii noastre militare, conduse de dirigentul *Blaton*, va da Vineri, în 5 Octomvrie n., în sala teatrului din loc, un *concert*, al cărui venit este destinat fondului filantropic *Pro Transsylvania*. Bilete se vând la librăria W. Krafft din Piața mare.

Soldații bătrâni rechemati dela front. Ministrul de război a dispus, ca soldații năcuți în anii 1867 și 1868 se nu mai fie întrebuiți decât în dosul frontului, nu la front, înlocuind pe cei mai tineri, cari pot să meargă la front.

Pentru pace. *Fremdenblatt* scrie: Consiliile comunale dela nouă orașe rusești au depeșat lui *Kerenski*, să încheie pacea fără amânare, pentru că așa e dorința poporului rusc. Locuitorii acestor nouă orașe au votat, în adunările lor, cu unanimitate, să se facă pașii trebuincioși în interesul păcii imediate.

Bilete de haine în Viena. S'au terminat lucrările pregătitoare, în Viena, în scopul distribuirii biletelor pentru haine. Ordonanța se va publica în zilele proxime.

Tratative. Reprezentantii guvernului german au să sosească săptămâna aceasta la Budapesta, pentru a urmă tratativele de politică economică și comercială între monarhia noastră și Germania.

Trupe japoneze în Vladivostoc. *Naționalzeitung* din Berlin scrie: În portul dela Vladivostoc s'au ivit vase japoneze de război însoțite de corăbii, care transportă trupe. Nu se știe încă în ce scop. La Petrograd se crede, că flota japoneză ar vrea să facă presiune asupra Rusiei pentru continuarea războiului.

Aviz. La gimnaziul superior fundațional din Năsăud prelegerile regulate se vor începe la 1 Octomvrie st. n. 1917 conform ordinului ministerial Nr. 129521/1917. Primirea și înscrierea elevilor pe anul școlar 1917/18 se va face continuativ la 28 și 29 Sept. a. c. *Direcțiunea gimnazială.*

Greva lăutarilor. Trăim lumea grevelor. Lăutarii dela Dobrițin își lapadă instrumentele și fac grevă. Au cerut adecă, dela proprietarii cafenelelor, să li se urce «onorarul» la 50 de coroane pe seară, în loc de 20 ca până acum. Cafegii refuză urcarea. Lăutarii și-au redus prețurile la 30 coroane pe-o seară. Cafegii însă, inime de peatră, refuză mereu.

Conjurație. Ziare germane află, că în Tobolsk s'a descoperit o conjurație mare, organizată cu bani englezești, în scop de a libera țarul. Garnizoana din Tobolsk eră câștigată pentru plan.

Shakespeare și japonezii. Cultul pieselor lui Shakespeare se răspândește și la japonezi. În teatrul de curte imperial din Tokio se reprezintă acum trei dintre operele marelui scriitor englez: tragediile Hamlet, Macbet și Otello. Traducerea japoneză este făcută de doi savanți celebri ai Japoniei. Este interesant, că pentru unele expresiuni din piese nu se găsesc cuvinte core-spunzătoare japoneze, de exemplu pentru cuvintele «drac», «vrăjitoare», «infern». Noțiunile acestea lipsesc din ideologia japonezilor.

Plecarea străinilor. Șeful poliției din Oradea-mare a declarat unui ziarist, că în acest oraș s'au stabilit pe timpul războiului cel puțin o mie de străini, veniți din Austria, Elveția, Germania, din țările balcanice și statele neutrale. Socotindu-se și numărul membrilor din familiile acestor străini, în Oradea-mare se află cam două mii de persoane, care, în urmă dispozițiilor luate de ministrul de interne ungar, vor avea în timp de două săptămâni să părăsească orașul. Lucru analog se face și în Sibiu, ușurându-se în modul acesta aprovizionarea orașelor.

Despre exțarul. Scrie ziarul Birșevia Viedomosti: Fostul țar a comunicat guvernului rusesc, că aerul siberian este dăunător pentru sănătatea sa și a familiei sale exilate la Tobolsk. Cere să fie mutat de acolo. Mai cere ziare din străinătate și unelte de sport. Guvernul provizor s'a învoit, ca un profesor de istorie și de limba engleză să se ducă la Tobolsk și să dea lecții fostului prinț moștenitor Alexe.

Încalzitul, luminatul și ora de închidere. Cea mai nouă ordonanță ministerială, ce intră în vigoare cu ziua de 17 Septemvrie, se rapoartă la economisirea cu privire la încălzit și luminat, precum și la ora de închidere a prăvăliilor și a altor locale. În conformitate cu ordonanță dată acum de guvern, este oprit a face foc înainte de 15 Octomvrie în odăile de locuit, în cancelarii, prăvălii, ateliere și sale de învățământ. Are să se reducă după puțină, și luminarea străzilor și a odăilor de tot felul. În locuințe particulare au să fie încălzite cel mult trei odăi și bucătăria. Restaurantele se închid la 11 ore noaptea și nu se deschid înainte de ora 5 dimineața. Nu este iertată primirea de oaspeți, nici în case particulare, după ora 11 din noapte. Prăvăliile au să fie închise la 7 seara, și înainte de 6 dimineața nu-i permis să se deschidă. Teatre, cinematografe și alte locale de aceeași natură trebuie închise cel mai târziu la 11 noaptea. Prăvăliile de alimente pot sta deschise până la 9 ore seara.

Teatru cinematograf. Atracțiuni nouă se reprezintă acum la *Apollo*, în Strada Sche-wis 1 și adecă: Miercuri, în 19 Septemvrie, *Sclavii vieții*, în 5 acte, o dramă senzațională. În zilele următoare vine la rând *Bătrânul comediant*, dramă în 5 acte, din viața oamenilor dela circ. Reprezentațiile se încep la 6 $\frac{1}{2}$ și 8 $\frac{1}{2}$ ore, seară; Duminecă și la 4 ore d. a.

Poșta redacției.

Domnului I. Dăncilă, Feldpost. Cele trimise s'au primit cu mulțumire.

Mai multora. De aici ziarul vi se trimite regulat. Oreșala nu poate se fie decât la poștă. Reclamații imediat numerii pe cari nu-i primiți, cu folosirea tipăriturilor, pe cari oficial postal e dator să vi le pună la dispoziție.

Nr. 459/917

(175) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala din Dupăpiatră-Sat cu Dupăpeatră-Valea-Porcurii se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salarul se plătește din repartitie 600 cor., iar restul dela stat, încuviințat sub Nr. 37,030/915. Cvarțir și grădina în natură.

Cel ales este dator a propune și în școala de repetiție, a instrui elevii în cântări, a-i conduce în Duminecă și sărbători la biserică și a cânta cu ei.

Concurenții au să-și înainteze cere-rile, conform normelor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopopesc, în termenul deschis și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a cânta și a se face cunoscuți poporului.

Brad, la 21 August 1917.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Dămian,
protopresbiter.

Nr. 199/1917

(178) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Mesentea (cl. III.) se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele, cu întregirea prescriasă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererele de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul sus indicat, în care timp concurenții se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică — pe lângă observarea restricțiunilor reglementare, — spre a cânta și predica, eventual a celebra.

Alba-Iulia, 24 August 1917.

Oficiul protopresbiterial rom. ortodox al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu,
protopresbiter.

Parohia greco-orientală română Lissa (comitatul Făgăraș), caută

Un arândas

pentru casa sa, care constă din 6 odăi și are licență de crâsmă, prăvălie și trafic. Lămuriri și condițiile speciale le dă:

(176) 3—3 Oficiul parohial gr.-or.

Un morar

află aplicare imediată la o moară cu motor în comuna Veștem. Doritorii să se adreseze la Augustin Silea, Veștem Nr. 38.

(180) 1—3

A apărut:

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei**Carte de rugăciune**

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

În care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciune înainte de împărtășirea cu s. cuminecătura ale marelui Vasilie și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminecătura; rugăciunile de seară și rugăciunea cinstitei cruci.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu **60 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat 20%.

A apărut

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprind: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciune de seară; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în coloare roșie și vântată cu **40 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corect-punzătoare nu numai pentru trebuințele sufletiste ale ori căruia creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din război, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I. dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Însemnările unui trecător. Crâmpeie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.

A apărut în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane:

B. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasilie Stan**, profesor la seminarul „Andreian”. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărelele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini. Cavalierism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Nobletea adevărată. Inclinațiile și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Împărțirea timpului. Statornicia. Împărțeste ca să învingeri. Puterea de sus Adauș: Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**, exemplarul broșat (280 pagini format 8°) cu **220 coresane**.

Revânzătorilor se dă un rabat de 20%.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**:

Frumoasa din Nor

și alte povești

de

E. Hodoș.

Prețul 250 cor. + porto 20 bani.

„Biblioteca Șaguna”

Redactată de **Dr. I. Lupaș, Sălște.**

Nr. 16—36.

Mângăiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Sălștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană din Sibiu-Nagyszeben**.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 250, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu**:

Tipicul bisericii ortodoxe

intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariali

de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericesti și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decizia din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 cor.** plus **50 fil.** porto, recomandat.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcățian,

protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană**:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto. Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

A apărut

În editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preafălatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Meșianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copcii și ornament auriu, la mijloc cu sfânta cruce, cu **20 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimat o cruce, cu **15 cor.** Revânzătorilor se dă rabat 10%. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit

revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de **Dr. Pavel Roșca**, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Meșianu**.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena **I. E. Mesolara**, sub titlul: „Τὰ συμβολικά βιβλία”. Atena, 1883.

În aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia metropolitului Petru Movilă, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revânzătorilor li se dă rabat 20%.

În editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl **Teodor V. Păcățian** redactorul „Telegrafului Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui **G. S. Petrow**, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**. Prețul unui exemplar e **1 cor. 50 fileri** plus **15 fileri** porto postal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

În „Biblioteca meseriașilor români”

au apărut:

Nr. 1. **A. Kotzebue**: Nepotul răsfățat, farsă în 5 acte (după o traducere a lui Ioan St. Șuluțiu, prelucrată de **T. V. Păcățian**) . . . —60

Nr. 2. **I. Nestroy**: Pribegii, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de **Dr. Seb. Stanca** . . . —50

Nr. 3. **Carol F. Pfau**: Tânărul editor, îndreptar pentru începători și pentru cei ce voiesc a se ocupa cu editura, trad. de **Radu P. Barciac** . . . —60

Nr. 4. **Ioan Lupaș**: Bucovina n'a învățat și umblă la înșurat, sau Vlăduțul mamei . . . —40

Nr. 5. **Iuliu Crișan**: Carierile vieții. Partea I. Carierile economice, industriale și comerciale . . . —60

Se pot procura dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu**.